

Farsta Stadsdelsförvaltning

Förskola, skola fritid och kultur

TJÄNSTEUTLÅTANDE

SID 1 (5) 2005-01-10
DNR: 310-15/2005

Handläggare: Lars Lindgren
Tfn: 08-508 18 250

Till
Farsta stadsdelsnämnd

Ansökan om bidrag ur Stockholms miljömiljard

Förslag till beslut:

1. Farsta stadsdelsnämnd beslutar att ansöka om bidrag ur Stockholms miljömiljard
2. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Gillis Hammar
Stadsdelsdirektör

Birgitta Berg
Chef för förskola, skola, fritid och kultur

Projektnamn:
Farsta naturskola.

Inriktning:
”Andra angelägna miljöprojekt”.

Bidragsmottagare:
Farsta stadsdelsförvaltning.

Sökta medel:
905 040 kr

Projektets mål, syfte och förväntade resultat:

Trots den relativa närheten till naturen i Farsta, förblir många barn och ungdomar sittande inomhus flitigt sysselsatta med tekniska apparater för kommunikation, underhållning och upplevelser. De fysiskt aktiva utövar företrädesvis organiserad idrott i olika anläggningar men kommer alltmer sällan ut i "obanad terräng" för att uppleva naturen omkring sig och för att tillvarata de möjligheter den erbjuder. Kunskapen om och intresset för att tyda naturens tecken blir allt mindre i takt med att mediautbudet ökar.

Den obligatoriska skolan har samtidigt ökande krav på att uppnå teoretiska kunskapsmål och minskande möjligheter att erbjuda erfarenheter utanför den ordinarie skolmiljön. Lärarna saknar ofta de praktiska möjligheterna att erbjuda organiserade naturstudier med de förberedelser i form av egna fältstudier och materialanskaffning som detta kräver. Kunskaper om friluftsliv, natur och miljö riskerar därför att bli abstrakta och svagt förankrade i barnens och ungdomarnas vardag. Stillasittande vanor grundläggs hand i hand med ett främlingskap för natur och friluftsliv, vilket leder till en avtagande förståelse för människans roll i och påverkan på den omgivande naturen och de ekologiska förutsättningarna för vår existens.

Det övergripande syftet med detta projekt är att bygga upp en ökad kunskap kring natur, miljö och ekologi hos Farstas barn, ungdomar och lärare. Detta kommer att ske genom egna praktiska erfarenheter i naturen kopplade till teoretiska kunskaper och studier. Ett annat syfte är att inspirera och motivera till fortsatta friluftsaktiviteter och ett fortsatt intresse för att vistas ute i skog och mark.

Översiktlig projektplan:

Två "naturpedagoger" får i uppdrag att utforma:

- undervisningspaket med innehåll, material, kartläggning av naturområden
- fortbildningspaket för lärare med inriktning mot natur och miljö
- en kunskaps- och materialbank för att kunna lägga upp större eller mindre projekt i samarbete med barn, elever och personal i de reguljära kommunala verksamheterna med inriktning mot barn och ungdom.
- en administration för att självständigt kunna ha kontakt med övriga verksamheter i stadsdelen, skicka ut information, ta emot önskemål, planera aktiviteter, osv.

Följande moment ska ingå:

- undervisning, exkursioner, experiment, övningar och undersökningar.
- teman i linje med följande: skogen, svenska träd, frukt och frö, småkryp i vatten, småkryp på land, fåglar, friluftsliv, eld och kniv, överleva i naturen, sinnena, mossor och lavar, spår av djur, djur och växter vintertid, kretslopp, geologi, vatten, papper, sopor, miljöskadliga ämnen, m.m.

Översiktlig projektorganisation:

Naturskolan kommer att ingå i den ordinarie linjeorganisationen inom avdelningen Förskola-Skola-Fritid-Kultur i stadsdelsförvaltningen.

Beskrivning av projektets kostnader, intäkter och finansiering:

Budget

	2005	2006		Hela projektiden			
Personalkostnad, 2 tjänster	755040	755040		1510080			
Lokalhyra	60000	60000		120000			
Pedagogiskt material	75000	25000		100000			
Kontorsdrift	35000	15000		50000			
Uppföljning, utvärdering	2500	7500		10000			
Fortbildning	10000	10000		20000			
Totalt	937540	872540		1810080			

Projektet har beviljats 895 000 kr av statliga ”Stadsnära natur”. Dessa utdelas av Naturvårdsverket via Länsstyrelsen. Villkoret för detta bidrag är att kommunen själv finansierar minst 50% av projektets kostnader.

Om projektet även beviljas 905 040 kr ur miljömiljarden, så fattas 10 040 kr för projektets finansiering. Denna summa avser stadsdelsförvaltningen bekosta själv.

Projektets påverkan på framtida kostnader och kostnadseffektivitet:

Eftersom projektet handlar om uppväxande generationers fostran, är det mycket svårt att idag visa vilken påverkan det kan ha på framtida kostnader och kostnadseffektivitet. Det är emellertid rimligt att tro, att fler barn i Farsta kommer att klara de uppsatta målen i kursplanen, då i synnerhet avseende de naturvetenskapliga ämnena samt idrott. Det är även rimligt att tro, att fler barn och även deras familjer, i högre utsträckning kommer att använda sig av Farstas naturområden och då även visa en större hänsyn till naturen och dess behov än om denna naturskolebaserade undervisning aldrig skulle äga rum.

Projektet i relation till Miljöprogrammet och växthusgasprogrammet:

Projektet skulle bidra till att uppfylla målen 4:3.5 ”Andelen personer som besöker och vistas i park eller naturområde nära bostaden (en eller flera gånger i veckan)” och 4.3.6 ”Antal besök per kvadratmeter park och naturmark per år inom stadsdelsområdet.”

Projektet kommer även att bidra till att uppfylla mål i Läroplan för förskolan. Lpfö 98, sid 11 ”Förskolan skall lägga stor vikt vid miljö och naturvårdsfrågor. Ett ekologiskt förhållningssätt och en positiv framtidstro skall präglade förskolans verksamhet. Förskolan skall medverka till att barnen tillägnar sig ett varsamt förhållningssätt till natur och miljö och förstår sin delaktighet i naturens kretslopp. Verksamheten skall

hjälpa barnen att förstå hur vardagsliv och arbete kan utformas så att det bidrar till en bättre miljö i nutid och framtid”.

Lpo 94, (Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet) skriver på sidan 8 angående skolans värdegrund och uppdrag:

”Genom ett miljöperspektiv får de möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor.”

Och vidare på sidan 12 under rubriken Mål att uppnå i grundskolan:

*”Skolan ansvarar för att varje elev efter genomgången grundskola:
-känner till och förstår grundläggande begrepp och sammanhang inom de naturvetenskapliga, tekniska, samhällsvetenskapliga och humanistiska kunskapsområdena.*

–känner till förutsättningarna för en god miljö och förstår grundläggande ekologiska sammanhang”

Projektets pådrivande roll:

Projektet skulle få en pådrivande roll gentemot skolorna och förskolorna i Farsta, som en resurs att få inspiration och stöd ifrån, rörande naturvetenskap och fältstudier i närmiljön. Projektet skulle även att ha en pådrivande roll för att förbättra elevernas hälsa och kondition genom att uppmuntra och initiera utevistelse och aktiviteter i skog och mark.

Projektet skulle även återuppvärdera parklekarnas betydelse för barns lek och rörelse i sådana kreativa miljöer för barn som Farstas naturområden utgör.

Uppföljning, dokumentation, erfarenhetsspridning:

Under projekttiden ska 7000 aktiviteter genomföras. Målgrupperna barn, ungdomar, lärare samt annan personal i förskola, skola och fritidsverksamhet kommer löpande att få lämna synpunkter på naturskolans verksamhet i samband med aktiviteterna.

Projektet kommer att utvärderas och dokumenteras efter projekttiden och resultatet ska ligga till grund för ställningstagande om en fortsatt satsning från stadsdelsförvaltningens sida, varvid naturskolan i så fall permanentas och infogas i ordinarie verksamhet. I projektet ingår även att utröna efterfrågan på naturskolans utbud från andra stadsdelsförvaltningar.

Inom Stockholms stad finns fler naturskolor i varierande utvecklingsgrad (Spånga-Tensta, Kista, Hässelby-Vällingby, Skärholmen). Naturskolan i Farsta bör med fördel kunna organisera någon form av samarbete med de andra naturskolorna, för erfarenhetsutbyte, personal-back-up, gemensamma vidareutbildningar osv.

Stiftelsen Skansen har tidigare visat stort intresse för samarbete med stadens skolor rörande natur och miljöundervisning, så även där finns en potential till samarbete och erfarenhetsspridning.

Risk:

Riskerna är främst ekonomiska - eventualiteten att stadsdelsförvaltningens budget försämras så, att projektet vid projekttidens slut trots goda resultat, ändå inte kan permanentas till ordinarie verksamhet.

Bilaga: Uppdaterade anvisningar för nämnders och styrelser ansökan om medel från miljömiljarden.